

Nr 320.

Av herr **Bergström**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 (nr 284) m. m.*

I den av Kungl. Maj:t år 1930 efter riksdagens hörande utfärdade motorfordonsförordningen stadgades skärpta straff för motorfordonsförarens förseelse mot i förordningen intagna nykterhets- och hastighetsbestämmelser och för den förare av motorfordon, som eljest vid förande av sådant fordon visat uppenbar likgiltighet för andra människors liv eller egendom.

I motion nr 265 i första kammaren, väckt med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 121 till 1930 års riksdag med förslag till motorfordonsförordning m. m. framhöll jag bl. a.: »Den vida marginalen mellan straffens minimum och maximum i förslaget om ny förordning skulle helt visst föranleda domstolarna att icke annat än i särskilt försvårade fall döma till ej allt för höga böter. Men erfarenheten har visat, att böter äro av ytterst liten effekt. Vad som torde vara det mest verksamma medlet för att i möjligaste mån förekomma överträdelse av förordningen och vägtrafikstadgan vore utan tvivel ett över varje motorförare ständigt svävande hot att kunna bliva förlustig sitt körkort.»

De i ovannämnda motion uttalade farhågorna för att de genom motorförordningen den 20 juni 1930 skärpta straffbestämmelserna icke skulle komma att i vidare mån motverka vårdslös framfart med motorfordon eller att de talrika av motorfordonstrafiken förorsakade olyckorna icke skulle bliva färre ha tyvärr besannats.

I Kungl. Maj:ts nu framlagda proposition nr 208 med förslag till förordning om ändring i vissa delar av gällande motorfordonsförordning meddelar departementschefen, att någon nedgång i frekvensen av beivrade svårare trafikförseelser, begångna under spritens inflytande eller eljest förorsakade av grov vårdslöshet, kan icke konstateras. Det torde ock råda en tämligen enhällig uppfattning om att de brott, det här gäller, icke kunna förebyggas endast genom upplysning, utan att denna, för att öva åsyftad verkan, måste kompletteras med tillräckligt allvarliga straffbud.

I den till 1930 års riksdag avlämnade härovan omnämnda motion hemställde jag, att riksdagen måtte besluta att föreslå ändring i då föreliggande förslag till motorförordning i så måtto, att i förordningen skulle införas bestämmelse därom, att för motorförare, som vid upprepade tillfällen under förande av motorfordon visat uppenbar vårdslöshet för

andras liv eller egendom, skulle körkortet, genom utslag av den domstol, där åtal anhängiggjorts mot motorfordonsförare för överträdelse av motorfordonsförordningen, kunna för alltid indragas.

Andra lagutskottet, till vilket utskott den ifrågavarande kungl. propositionen remitterades, yttrade om yrkandet i den ovan omnämnda motionen, att då enligt svensk lagstiftning återkallelse av körkort icke vore att betrakta såsom ett straff utan som en preventivåtgärd, syntes det utskottet vara lämpligast att indragningen verkställdes av den myndighet, som utfärdat körkortet, och vidare, att enligt utskottets mening vore en bestämmelse om att körkortet skulle indragas för alltid icke erforderlig, då det torde vara tillräckligt att indragningen skedde på viss tid och, om så visade sig behövt, indragning kunde ske på nytt för viss tid.

Att straffbestämmelserna i 1930 års motorfordonsförordning icke avskräckt från vårdslöshet och fylleri vid ratten, därom vittnar, som ovan sagts, departementschefen i den nu avgivna propositionen och dessutom torde envar, som följt tidningarnas olyckskrönikor, redan tidigare ha kommit till samma uppfattning. Helt visst är det nödvändigt att straffbuden skärpas. För min del är jag emellertid övertygad om att icke ens de nu föreslagna straffsatserna skola i väntad utsträckning råda bot för svårare vårdslöshetsbrott mot motorfordonsförordningen.

Jag är överens med 1930 års lagutskott, att indragning av körkort icke skall betraktas såsom ett straff i vanlig bemärkelse, utan såsom en preventivåtgärd. En motorförare, som gör sig skyldig till vårdslöshet vid förande av motorfordon — med eller utan fylleri — och icke låter sig rätta eller som visat sig icke äga tillräckligt herravälde över sig själv, bör icke ha tillstånd att köra motorfordon; i hans händer bör icke sättas ett så farligt instrument som ett dylikt fordon är.

Enär en sådan återkallelse av körkort, varom här är fråga, endast skulle förekomma, då fråga vore om brott, som kunde medföra svårare straffpåföljd, finner jag det naturligt, att den domstol, där åtalet anhängiggjorts, även borde bestämma över körkortsindragningen, detta så mycket hellre, som domstolen givetvis har större möjlighet att bedöma förekommande omständigheter än en administrativ myndighet.

Många exempel skulle kunna anföras för riktigheten av vad ovan anförts beträffande nödvändigheten av ett samhällets självskydd mot vårdslösa motorfordonsförare. Här endast två: en motorförare körde för flera år sedan en bil efter mörkrets inbrott från ett samhälle utanför en större stad in till staden på en av de bredaste vägarna i landet. Trafiken var livlig och föraren föll på den idén att kappköra med en framför varande bil. Då omkörning skulle ske, kom en bil från motsatta hållet och de båda bilarna kolliderade. Den kappkörande bilen blev ramponerad och passageraren i densamma blev svårt skadad. Straffet blev ej alltför höga böter. Några år därefter körde samma förare en bil med tre av förarens vänner såsom passagerare. Vid omkörning av en med god fart gående lastbil

slirade det förstnämnda fordonet på den isbelagda vägen, föraren förlorade herraväldet över bilen, som med stark fart törnade mot ett träd. Av de tre passagerarne ljöto två en ögonblicklig död; den tredje avled efter några timmar. Böterna blevo 500 kronor.

Omständigheterna vid den härövan först relaterade bilolyckan voro sådana, att, därest så låtit sig göra, föraren redan vid den tidpunkten skulle ha förlorat rätten att vidare föra bil; den andra olyckan skulle då ha varit avvärjd.

Helt nyligen meddelades i en tidning, att en motorförare på en i trafikhänseende lugn väg omotiverat körde från mitten på vägbanan till vänstra väggkanten och rakt på en cyklist. Denne störtade i diket. Bilföraren fortsatte sin färd utan att bekymra sig om den påkörde, och det var ej hans förtjänst att cyklisten icke dödades eller skadades med men för livstiden.

Dylika exempel — vilket alla kunna övertyga sig om genom att följa tidningsmeddelandena — förekomma rikligt och äro belägg för den uppfattningen, att samhället har skyldighet att även med till synes hårda medel värja medborgarna för sådana skadegörare. Man kan visserligen förutsätta, att betydligt skärpta straff skola bringa ovarsamma bilförare till eftertanke, men straffen framstå säkerligen icke som en så påtaglig realitet, som vissheten om, att de vid visad värdslöshet skulle riskera att för *alltid* förlora sitt körkort. Att, såsom lagutskottet i sitt förut omnämnda utlåtande framhåller, körkort, om så är behöfligt, efter att hava varit för viss tid indraget, kan ånyo indragas, är helt visst icke av den psykologiska verkan, som medvetandet att körkortet kan för alltid förloras, måste medföra.

Därest utskottet skulle finna sig kunna tillstyrka mitt förslag, anhåller jag, att utskottet måtte föreslå härav erforderliga förändringar i det framlagda förslaget om ändring i vissa delar av motorfordonsförordningen och att avfatta och infoga nödig lagtext i »förslag till lag om straff för vissa brott vid förande av motorfordon» och hemställer,

att riksdagen måtte besluta föreslå sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 208 att för motorfordonsförare, som gjort sig skyldig till brott enligt § 2 i ovan nämnda lagförslag, körkortet må för *alltid* återkallas.

Stockholm den 14 mars 1934.

Alb. Bergström.